

Conferentie van de 'Comparative Education Society in Europe' van 25-29 juni 1979 te Valencia

Op de 9de conferentie, die onder leiding stond van Kallen (Nederland) en die op voortreffelijke wijze was georganiseerd door de Spaanse sectie van de C.E.S.E. was als centraal thema 'De invloed van internationale organisaties op het nationale onderwijsbeleid' gekozen. Referaten en discussie-bijdragen werden verzorgd door Gimeno (Spanje), Marklund (Zweden), Carnoy (Verenigde Staten van Amerika), Furter (Zwitserland), Limiti (Italië), Mitter (West-Duitsland), Kogan (Engeland), Velema (Nederland), Naumann (West-Duitsland) en Grant (Schotland). De openingsrede die betrekking had op een analyse van de Spaanse bijdrage aan de vergelijkende onderwijskunde werd uitgesproken door Tusquets (Spanje).

In het algemeen leidden de besprekingen tot de volgende conclusie. De invloed is van beperkte omvang, maar er moet rekening worden gehouden met het feit dat op dit moment te weinig concepten en data voorhanden zijn om

de invloed op toereikende wijze te kunnen analyseren.

Naast deze plenaire bijeenkomsten werden door de Nederlands-Vlaamse, de Spaans-Italiaanse, de Britse en de Franse secties bijeenkomsten georganiseerd met als doel meer specifieke onderwerpen in relatie tot het hoofdthema te bediscussieren. De plenaire bijdragen en de samenvattingen van de sectiebesprekingen worden naar alle waarschijnlijkheid door de C.E.S.E. gepubliceerd. Voorts was er de mogelijkheid te participeren in open seminars.

Op de slotzitting werd o.m. besloten dat de 10de Conferentie in 1981 zal worden gehouden te Genève. Kobayashi (Japan) verstreekte op deze bijeenkomst nadere mededelingen over het Wereldcongres van de 'Societies' voor vergelijkende onderwijskunde dat in 1980 te Tokio zal plaats hebben. Onderwerp: 'Traditie en vernieuwing in opvoeding en onderwijs'.

E. Velema

Symposium: Het educatieve boek

Op zaterdag 24 februari 1979 werd aan de Universitaire Campus Limburg te Diepenbeek (België) een symposium georganiseerd over het educatieve boek. Na de verwelkoming van de deelnemers die uit diverse instituten en uitgeverijbedrijven afkomstig waren, opende Prof. Dr. J. Verhaeghen het symposium. Aansluitend hierop werden de participanten begroet door de heer H. Vandermeulen, gouverneur van de provincie Limburg en Voorzitter van het L.U.C.

Dr. A. Gryndonck behandelde als eerste voordrachtgever het thema 'Het educatieve boek tussen hamer en aambeeld: spanningsvelden rond het schoolboek'. Spreker lichtte hoofdzakelijk de relatie toe tussen het educatieve boek als onderwijs-subsysteem en als produkt van het systeem boekenbedrijf. De spanningsvelden ontstaan dan in de afweging van de kosten en baten in en tussen de diverse systemen, waarbij zowel doelstellingen als effectiviteit en efficiëntie een rol spelen. Ook de impact van het boek op het gezin, via de leerlingen, werd als spanning gereveleerd. Het afwegen van de diverse criteria die door de onderscheiden systemen worden gehanteerd tot een harmonisch geheel, lijkt de inhoud en vorm van het boek uiteindelijk te bepalen.

Prof. Dr. R. C. Kwant sprak een wijsgerige bezinning uit over het educatieve boek. Vertrekkend vanuit de stelling dat opvoeding een introductie is in de leefkunde, werd het boek als cultuurfenomeen gesitueerd, binnen de steeds grotere greep van de maatschappij op de component 'opvoeding'. In aansluiting hierop werd de vraag gesteld naar het criterium om over een 'educatief' boek te kunnen spreken. Als uiteindelijk criterium werd dan gesteld dat het educatieve boek een onderdeel dient te vormen van de leefkunde die aan medemensen wordt bijgebracht en met de uitdrukkelijke bedoeling geschreven wordt dit te doen. Deze afgrenzing lost echter nog het probleem niet op van een mogelijke cultuurideologisering van het boek. In tijden van onzekerheid wordt de ideologie echter niet als gesloten naar voren gebracht, doch opent een ruimte, gepaard aan angst die met die ruimte samen gaat. De grondtoon van onzekerheid in onze cultuur brengt een grotere divergentie teweeg. Ook in de wereld van het educatieve boek heerst onzekerheid, wat door sommigen als kakofonie en door anderen als een verheugende openheid wordt ervaren.

Prof. Dr. Waltraud Schöler had het over 'das Buch als modernen Lehrmittel - die programmierte Unterweisung'. Hierin werden de principes van de geprogrammeerde instructie toegepast op het geprogrammeerde boek, als een middel voor optimalisering van het onder-

wijsleerproces.

Dr. C. A. Van Houten belichtte de problematiek van de uitgever in zijn referaat met als titel 'De produktontwikkeling bij de educatieve uitgever'. Uitgaande van de vaststelling dat het uitgeven van educatieve boeken een uitermate ingewikkeld proces is geworden, dient ook het uitgeverbedrijf te beantwoorden aan een professionele produktontwikkelingsorganisatie. In de ontwikkelingsprocedure worden dan de diverse onderwijskundige en markteconomische componenten ingebracht. De fasering van een professioneel ontwikkelingsproces werden dan aan de orde gesteld, zoals o.m. de oriënteringsfase, de planfase, de feitelijke ontwikkelingsfase, de exploitatiefase en de evaluatiefase. Een belangrijk criterium voor het uitgeven blijft de haalbaarheid van het produkt, uitgedrukt in de marktwaarde.

In nauwe samenhang met de voornoemde problematiek, handelde de heer L. Woestenburg over 'De problemen van de educatieve uitgever'. Er werd gewezen op de specifieke functie van dit type uitgeverij voor de uitbouw van het onderwijs. Deze algemene doelstelling werd echter tot een aantal belangrijke punten gereduceerd, omdat de spreker hier vooral de Vlaamse situatie op het oog had. De markt is beperkt, onbeschermd en onderling erg versnipperd.

Na de uitgeversproblematiek, kwam ook de relatie van het boek met het gezin aan bod. J. Latinne sprak in dit verband over 'Het gezin en het educatieve boek'. In deze uiteenzetting werd een realistisch beeld opgehangen van de functie en de taak van het schoolboek. Het gezin wordt vaak geconfronteerd met vastgelopen structuren in de school. Zowel de pedagogisch-psychologische aspecten als de materiële aspecten bepalen de waarde en onwaarde van het schoolboek. Vooral de kostbaarheid van de schoolboeken werd signaleerd, weliswaar verschillend naargelang het schoolnet of de ingeslagen studierichting.

M. Degraeve ging in op de onderwijsvereisten voor het educatieve boek. Na de begripsafbakening werd een aantal kritische voorwaarden aangebracht voor de didactische beoordeelbaarheid van het educatieve boek. Van hieruit werden een aantal relevante beoordelingscriteria voorgesteld. Deze steunden zowel op de didactische beoordeelbaarheid, als op de didactische principes en meer algemeen pedagogische criteria. Tenslotte is ingegaan op de afhankelijkheidsrelatie t.o.v. de auteur en de uitgever.

Het symposium werd afgesloten met een forumgesprek en het slotwoord van de Voorzitter.

J. Lowyck